

IRCP

Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Bijstand advocaat – conferentie Brussel 12 juni 2009

Hoe kan de bijstand van een advocaat in de praktijk geregeld worden?

Preadvies Laurens van Puyenbroeck & Gert Vermeulen

Brussel, 12 juni 2009

I. Inleiding

- Constructieve denkoefening vanuit veronderstelling dat recht op bijstand bij politieverhoor ingevoerd wordt.
- Los van de vraag naar interpretatie van de nieuwe rechtspraak EHRM of meerwaarde van recht op bijstand
- Nood aan overleg en actieve participatie van praktijk bij voorbereiding wetgevend initiatief

II. Krachtlijnen

- Kernprincipes 'Salduz' als uitgangspunt
- Consultatierecht of aanwezigheid bij verhoor?
- Verenigbaarheid met basisprincipes strafprocedure
- Basisrecht
- Realistische, evenwichtige en praktijkgerichte benadering

III. Bijstand voorafgaand aan verhoor

- De informering over het recht op bijstand?
 - Aanpassing artikel 47bis Sv.
 - 'Letter of rights'

- Overleg met de advocaat door een verdachte in het geval van vrijheidsberoving
 - Telefonische consultatie
 - Persoonlijke consultatie
 - Advocaat van eigen keuze of 'stand-by' advocaat van urgentiedienst (24/7)

III. Bijstand voorafgaand aan verhoor

- Uitzonderingen
 - Noodwendigheden onderzoek
 - Laattijdigheid advocaat
 - Afstand van recht: *waiver*
- Sanctie
 - Formele nietigheid?
 - Uitdrukkelijke en schriftelijke '*waiver*' garantie tegen misbruik
 - Sanctie EHRM in 'Salduz': bewijsuitsluiting wegens onherroepelijke schending recht van verdediging bij belastende verklaringen (cf. Antigoon)

III. Bijstand voorafgaand aan verhoor

- Financiering?
 - Uitgangspunt: financiering door betrokkene zelf, tenzij onvermogend.
 - Geen vrijheidsberoving: privé advocaat of aanstelling pro deo advocaat
 - Vrijheidsberoving:
 - Tel. consultatie urgentiedienst: 1ste gesprek gratis?
 - Pers. consultatie: betalend, tenzij onvermogend
 - Na 24 uur: eindigen mandaat stand-by advocaat
 - Betrokkene wordt vrijgelaten: eigen keuze...
 - Betrokkene in hechtenis: automatische toewijzing pro deo advocaat (zelfde als 'stand-by'?)

IV. Aanwezigheid advocaat bij verhoor

- Taak advocaat?
 - Naleving van de bij het verhoor toepasselijke regels
 - *Equality of arms*
 - Geen wettelijke omschrijving 'ongeoorloofde verhoortechniek' → *case-to-case*; vrijheid rechter
 - Onderbreking door advocaat?
 - Bezwaar onmiddellijk na stellen van een vraag, geen tussenkomst eenmaal verdachte begint te antwoorden...

IV. Aanwezigheid advocaat bij verhoor

- Incidenten tijdens verhoor?
 - Omgang politie - advocatuur: hoffelijkheid en wederzijds respect
 - Protocol?
 - Advocaten onderworpen aan toezicht tuchtoverheid: nieuw reglement balie?
 - Politie onderworpen aan toezicht magistraat
 - Opname van het verhoor (auditief / audiovisueel) als ultieme garantie

Conclusie

- Actieve participatie i.p.v. krampachtig verzet
- Geen overbodige last maar kans op kwalitatieve verbetering vooronderzoek met respect rechten van verdediging
- Geen polarisering maar kans op betere en evenwichtige verstandhouding